

IZ SRCA

CENTER ZA RAZVOJ LITIJA
PRVIH 10 LET

2

USTVARJALNOST. PROAKTIVNOST. POVEZOVANJE. ZAUPANJE.

To so vrednote, na katerih Center za razvoj Litija uresničuje svoje družbeno pomembno poslanstvo. Na poti k veliki viziji: k Srcu Slovenije.

SRCE SLOVENIJE.

Srčno ime je veliko več kot le oznaka prostora v osrčju Slovenije. Je vizija resničnega razvojnega partnerstva za večjo kakovost življenja. Vizija Centra za razvoj Litija presega raznotere meje sedanosti. Prestavlja jih v novo dobo prihodnosti.

URESNIČEVANJE RAZVOJNIH PRILOŽNOSTI.

To je poslanstvo Centra za razvoj Litija. Ohranjati in spodbujati razvojni utrip območja, zagotavljati različne strukture za generiranje, financiranje in udejanjanje razvojnih vsebin ter ob tem načrtno spodbujati aktivno odkrivanje novih možnosti in priložnosti – to je že desetletje temeljno poslanstvo ekipe centra. Z njim se povezuje komuniciranje razvojnih potencialov. Odkrivajmo jih. Govorimo o njih. Uresničujmo jih. Skupaj.

CENTER ZA RAZVOJ LITIJA

2000–2010. Desetletje poti. Do novih obzorij.

OD PRVIH IDEJ DO RAZVOJNIH PREMIKOV.

OD LOKALNIH RAZVOJNIH POBUD DO POVEZOVANJA Z EVROPSKIMI VIDIKI PRIHODNOSTI.

OD SRCA SLOVENIJE DO PRENAŠANJA DOBRIH PRAKS V DRUGA OKOLJA.

POSTAJE

- 08 Za podjetništvo: **OD SODELOVANJA DO INOVATIVNOSTI V LITJI**
- 10 Za lokalni turistični razvoj: **OD MESTA DO PODEŽELJA**
- 11 Za regionalno povezanost: **OD ZAMISLI DO URESNIČITVE**
- 13 Za podeželje: **OD CENTRA PODJETNIŠTVA DO RAZVOJNE ZADRUGE**
- 14 Za inovativno lokalno skupnost: **OD PRETEKLOSTI DO USTVARJALNE PRIHODNOSTI**
- 15 Za mlade talente: **OD PREPROSTIH POTREB DO NOVIH SPODBUD**
- 16 Za ohranjanje dediščine: **OD PRVIH POTI DO NOVE SRČNOSTI**
- 18 Za partnerstvo v središču Slovenije: **OD LITIJE DO GEOSSA. IN NAPREJ.**
- 20 Za nove utripe v Srcu Slovenije: **OD GEOGRAFIJE DO UGLEDNE ZNAMKE**
- 25 Za akcijsko delovanje: **OD CIVILNE DRUŽBE DO GOSPODARSTVA**
- 26 Za lokalno samooskrbo: **OD BLIŽNJE NJIVE DO DOMAČE MIZE**
- 27 Za podjetnikov začetek in uspeh: **OD REGISTRACIJE DO PRIDOBIVANJA SREDSTEV**
- 29 Za društva in nevladne organizacije: **OD PRVEGA NASVETA DO DIALOŠKEGA STIČIŠČA**
- 30 Za novosti v Srcu Slovenije: **OD IDEJ DO NOVIH DOŽIVETIJ IN IZDELKOV**
- 31 Za mednarodna partnerstva: **OD LITIJE DO ŠIRNEGA SVETA**
- 33 Za prihodnje poti: **OD POSAMEZNIKOV DO MREŽE LJUDI**

Franci Rokavec
župan Občine Litija

Z RAZGLEDOM IZ SREDIŠČA SLOVENIJE

Letos, ko smo zbrani na Geossu, v geografskem središču naše države, dvignili zastavo z znakom Srce Slovenije, smo pozdravili desetletja pred nami in se ob tem spoštljivo spomnili desetletja, ki je za nami.

V čast mi je, da je Občina Litija s svojim Centrom za razvoj tako pomembno gonilo sodelovanja, novih možnosti in novih perspektiv na širšem osrednjeslovenskem območju.

Verjamem, da so na nove povezave ponosni tudi prebivalci tega lepega dela Slovenije. Zato, ker nam skupno delo odpira nove možnosti razvoja, nove obete zaposlovanja, nove oblike delovanja. Veliko smo jih v preteklih letih že vzpostavili.

Razvojno partnerstvo središča Slovenije povezuje 10 občin, ki skupaj lažje načrtujemo skladnejši razvoj območja. Skupaj verjamemo v moč Srca Slovenije. Veliko podjetniških in turističnih povezav je vir novih idej in izvirnih rešitev. Porajajo se v šolah, na delavnicah, usposabljanjih, v vsakdanjem podjetniškem, društvenem, v družabnem življenju.

Številni projekti, ki so spremljali nastanek in še spremljajo krepitev naše znamke Srce Slovenije, so pomembni tudi za manjše skupnosti: za posamezne občine, lokalne in krajevne skupnosti, posamezne vasi in za naselja. Zato so razvojne spodbude, ki jih od leta 2000 snuje Center za razvoj Litija z veliko partnerji, na koncu pomembne za vsakega prebivalca posebej. Pomen razvojnih projektov, ki so se v Litiji začeli načrtno vzpostavljati že leta 1997, ni le v uspešnem uresničevanju strategij, ampak tudi v izvirnih pristopih, ki vključujejo vse več in več posameznikov in skupin.

Prav zaradi široko razvejanega sodelovanja naše Srce Slovenije ni le znamka, ki sledi evropskim smernicam vzpostavljanja in trženja turističnih območij. Je projekt, ki je lahko drugim za zgled. Je vzor, kako je mogoče spreminjati okolje na bolje.

V pričakovanju novih dosežkov izrekam zahvalo Občine Litija vsem sodelujočim.

Aleksandra Gradišek
direktorica Centra za razvoj Litija

DELUJEMO NA SRČNI POGON.

Lahko bi rekla: za nami je 10 let poti, zaznamovanih s srčnostjo, pogumom, z drznimi vizijami. Lahko bi rekla: za nami je desetletje doseganja ciljev. A si mislim: na poti smo.

To je samo majhen postanek v središču Srca Slovenije. Od tu gremo naprej. Čez nove meje. Do novih postaj. Bistvo je v poti, ki nas na vsakem koraku bogati: z novimi idejami, novimi partnerji, z novimi izzivi.

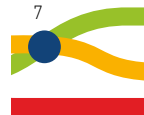
Iz lokalnega razvojnega centra smo postali pomembno stičišče inovativnih energij regije. Iz Srca Slovenije, območja, ki smo ga skupaj naredili močnejšega, prenašamo utrip inovativnosti daleč prek meja ne le regije, ampak tudi države Slovenije.

Tega ne počnemo zaradi dobička našega centra, ampak zaradi boljšega življenja ljudi: v Litiji, regiji, Sloveniji, v Evropi, na svetu. Delujemo s srcem, zato je vpliv našega dela tako močen.

Iz majhne ekipe navdušencev smo postali mreža partnerjev. Iz prvih podpor podjetništvu smo razvili omrežje življenjskih pobud. Iz Litije smo se razvejali do veliko občin. Brez ustanavljanja novih skupin, kakršna je Lokalna akcijska skupina Srce Slovenije, brez Območnega razvojnega partnerstva središča Slovenije, brez podpore županov utrip razvojnega desetletja ne bi bil tako uspešen. Postanek ob poti je zato, da se uspešnosti zavemo. Da si iz srca izrečemo: HVALA.

Hvala vsem, ki razumete, da ima delovanje iz srca drugačne učinke kot le delovanje po pameti. Hvala vsem, ki omogočate, da že desetletje spodbujamo inovativno povezovanje modrosti in srčnosti.

Potujemo naprej. Od kod smo pripotovali in do kam smo prišli, na kratko prikazuje ta publikacija. Kam smo namenjeni, ve naše srce. V novo desetletje – z izkušnjami preteklosti, z inovativnostjo prihodnosti, s srčnimi močmi, ki jih že zdaj povezujemo v nove moči. Srečno.

ZA PODJETNIŠTVO OD SODELOVANJA DO INOVATIVNOSTI

Podjetniki, brezposelni, mladi – to so skupine, ki jih je v letu 2000 želel doseči, povezati in s sodelovanjem usmeriti k boljši prihodnosti tedaj ustanovljeni zavod Podjetniški center Litija, ustanovljen z odlokom Občinskega sveta Občine Litija. Z dopolnitvijo odloka se je zavod še isto leto preimenoval v Center za razvoj Litija. Kot samostojna organizacija je začel poslovati septembra 2000.

Pospeševanje podjetništva malega gospodarstva v Občini Litija, kar je bila osnovna naloga centra, temelji na 3 leta starejši pobudi. Začetki centra tako segajo v leto 1997, ko je urad tedanjega litijskega župana Mirka Kaplje podprl idejo Aleksandre Gradišek o ustanovitvi lokalnega podjetniškega centra. Že začetki centra so bili obetavni, saj je poslovne prostore z veliko dobrimi željami odprl takratni predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Janez Drnovšek.

Podpora lokalnemu podjetništvu v občini je bila prvotno poslanstvo Centra za razvoj Litija, ki se je ukvarjal s svetovanjem pri razdelitvi občinskih kreditnih sredstev ter z informiranjem in s svetovanjem litijskim podjetnikom. Center je odpiral možnosti podjetnikom za spoznavanje in širše medsebojno povezovanje. Priložnost za tovrstna srečanja so bila številna izobraževanja in seminarji. V sodelovanju s podjetniki so na Centru nastajale nove ideje, ki so bile pozneje vključene v veliko projektov. Prvotno spoznavanje in povezovanje je bilo temelj sodelovanja, ki se nadaljuje še danes. Podjetniki so na centru in prek njegovih dejavnosti lažje našli sogovornike in partnerje za inovativne, drugačne ideje.

Spodbude za samozaposlovanje so bile prav tako eno izmed pomembnih področij dela Centra za razvoj Litija. V času nastanka centra je bilo v regiji več brezposelnih oseb, ki bi za svojo prihodnost lahko poskrbele s podjetništvom. Center je bil pomembna vez med zavodom za zaposlovanje in podjetniki. Brezposelne je spodbujal in jim omogočal svetovanje za pridobitev nacionalnih sredstev za samozaposlitev.

Promocija malega gospodarstva in vključevanje turizma sta se s koordinacijo centra uresničevala tudi na različnih sejnih obrti in podjetništva po Sloveniji. Med drugim je bil izdelan prvi lokalni zaposlitveni projekt za turistično področje. Na področju garancijskega sklada in sklada dela ter turizma je bilo vzpostavljeno sodelovanje z Regionalnim centrom za razvoj Zagorje.

»V Litiji smo razvojni center ustanovili že zelo zgodaj, saj smo se zavedali pomena spodbujanja podjetništva in razvojne naravnosti. Tudi osebno sem bil prepričan, da je to za nas koristno, zato sem zaposlil mlado strokovnjakinjo Aleksandro, ki je s Centrom tudi sama rasla. Vesel sem vseh rezultatov, ki jih prek različnih projektov dosega Center za razvoj Litija, in opažam pozitivne premike v občini Litija in tudi širše v regiji.«
Mirko Kaplja, nekdanji župan Občine Litija

Vzgoja mladih za podjetništvo se je v Litiji začela že leta 1999 – s podjetniškimi krožki za osnovnošolce. Krožke je center nato razširil v osrednjeslovensko in zasavsko regijo. Vsako leto je bil kot zaključek izvajanja krožkov na osnovnih

šolah organiziran regionalni podjetniški forum, na katerem so si mentorji in učenci izmenjali izkušnje, se drug drugemu predstavili, spoznavali pa so tudi širše območje in njegove potenciale.

2000–2010: DEJSTVA O RAZVOJU PODJETNIŠTVA

5,2 MILIJONA EVROV PRIDOBLJENIH RAZVOJNIH SREDSTEV ZA PODJETNIŠKE PROGRAME

4 REGIONALNI PODJETNIŠKI FORUMI

144 PODJETNIŠKIH USPOSABLJANJ, VKLJUČENIH **2.650** SLUŠATELJEV

8 SEJEMSKIH PREDSTAVITEV

313 PODJETIJ IN POTENCIALNIH PODJETNIKOV, VKLJUČENIH V VAVČERSKI SISTEM

639 ANIMIRANIH OSNOVNOŠOLCEV V **49** KROŽKIH PODJETNIŠKEGA USPOSABLJANJA

LOKALNI ZAPOSLOTVENI PROGRAM

19 BREZPOSELNIH OSEB IZ PROGRAMA JAVNIH DEL PREŠLO V ZAPOSLOTEV

163 SAMOZAPOSLJENIH OSEB

»Center za razvoj Litija prinaša v širši litijski prostor ustvarjalno energijo in znanje o projektne vodenju. Upati je, da bo na tem humusu zraslo podjetništvo, ki edino ustvarja realno dodano vrednost v tej družbi.«

Franc Lesjak, direktor Predilnice Litija

ZA LOKALNI TURISTIČNI RAZVOJ OD MESTA DO PODEŽELJA

Prva predstavitev turistične ponudbe Litije, ki jo je Center za razvoj Litija pripravil leta 2000 na mednarodnem sejmu Alpe-Adria v Ljubljani, je že bila dosežek zavedanja o pomenu turizma za razvoj ožjega in širšega litijskega območja. Tega leta so bile zasnovane tudi prve kolesarske poti po občini Litija, izdana so bila ustrezna promocijska gradiva.

Podporni razvojni programi, sofinancirani z nepovratnimi sredstvi evropskih, nacionalnih in lokalnih skladov in drugih virov, so postali pomembna spodbuda novim področjem dela. Ekipa Centra za razvoj Litija je dokazala, da se zna za izvedbo teh programov ustrezno in pravočasno organizirati ter jih usmerjati do uspešne uresničitve. Pri tem se je center ves čas odzival na potrebe okolja in razvijal ustrezna jedra. Z območja občine Litije so se programi širili na okoliško podeželje in v lokalne skupnosti.

Štirje projekti Celovitega razvoja podeželja in obnove vasi (CRPOV), ki so bili izvedeni v krajevnih skupnostih Štangarske Poljane, Velika Štanga, Jevnica, v krajevni skupnosti Dole pri Litiji in krajevni skupnosti Senožeti, so primeri uspešnega spodbujanja razvoja na podeželju.

Prireditvev Podeželje v prazničnem mestu, ki je bila zasnovana in v starem jedru Litije prvič izvedena že leta 2002, je prav tako povezana s pospeševanjem podjetništva na podeželju. Center za razvoj Litija to prireditvev ohranja in organizira vsako leto decembra. Pri organizaciji prireditve, na kateri se predstavljajo ponudniki domačih pridelkov in izdelkov, sodeluje z različnimi lokalnimi društvi in ustanovami.

»Za sodelovanje med akterji pospeševanja turizma in razvoja podeželja za čim boljšo promocijo v Evropi je Center za razvoj Srca Slovenije prava stvar.«
Milan Izlakar, župan Občine Šmartno pri Litiji

»Skupaj smo rastle in skupaj ustvarjali povezave. Rojevale so se nove ideje in podirale občinske meje.«
Branka Bizjan, Društvo rokodolcev Moravske doline

ZA REGIONALNO POVEZANOST OD ZAMISLI DO URESNIČITVE

Identiteta širšega območja je pomembna osnova razvoja. Center za razvoj Litija je z leti preraščal občinske meje Občine Litija in se začel povezovati s sosednjimi občinami. Potreba po usklajenem razvoju in promociji ter še posebej po ustvarjanju skupnih vsebin in novih produktov za pozicioniranje na trgu se je naprej pokazala na področju turizma. Prepoznali so jo različni turistični akterji in župani občin. Center za razvoj Litija je prve turistične projekte v Zasavju, danes vzhodnem delu destinacije Srce Slovenije, zasnoval in začel uresničevati že v letu 2000.

Pod blagovno znamko Posavsko hribovje je Center za razvoj Litija v štiriletnem obdobju razvil turistično-rekreativno ponudbo kolesarskih, pohodniških in konjeniških poti za območje Občin Radeče, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje ob Savi, Litija, Šmartno pri Litiji in Dol pri Ljubljani. Povezal in usposobil je ponudnike, izobrazil turistične vodiče in koordinatorje, izdal turistične publikacije, izdelal spletno stran, promoviral novosti območja na sejmih in prireditvah.

Nagrada Slovenske turistične organizacije, bronasti sejalec, ki ga je center dobil leta 2006, je bila eden izmed dokazov za inovativni turistični razvoj na območju Zasavja. V dotlej nerazvitem in turistično neprepoznavnem okolju so bili ustvarjeni novi, privlačni turistični produkti.

Razvojni projekti, ki so bili osnova za izvajanje projektov, so bili v pomoč lokalnim in regionalnim akterjem. Leta 2001 je k izvajanju podjetniških in turističnih aktivnosti Centra za razvoj Litija pristopila Občina Dol pri Ljubljani.

Vzpostavljena je bila izpostava, ki uspešno deluje še danes. Izvedba posameznih projektov je k sodelovanju pritegnila lokalno prebivalstvo. Na osnovi v letu 2005 pripravljenega Lokalnega razvojnega programa ter v letu 2007 pripravljene strategije razvoja turizma je Center za razvoj Litija vzpodbudil veliko posameznikov k aktivnemu vključevanju v razvoj lastnih potencialov, vasi in podeželja pod znamko **Dežela Jurija Vege**.

»Z začetkom konjeniških poti po Posavskem hribovju je bil postavljen temeljni kamen konjeniškim potem, ne samo v naših krajih, temveč tudi kot vzorčni primer za vso Slovenijo. Center za razvoj Litija, Konjeniški klub Litija in drugi klubi v tem prostoru so z oblikovanjem konjeniških poti ustvarili prvo pisno obliko konjeniškega vodnika po levi in desni strani Save, vse od Dolskega do Radeč. V zloženki so opisane tako konjeniške poti kot postojanke, ki omogočajo, da se na konjskem hrbtu podate po opisanih krajih in dobite oskrbo zase in za svojega konja. Če bi to primerjali z zgodovino, bi se lahko pohvalili, da je to dejanje primerljivo s prvimi planinskimi vodniki v naši zgodovini.«

Aleksander Gombač, Konjeniški klub Litija

2001–2005: DOKAZI TURISTIČNEGA RAZVOJA V ZASAVJU

RAZVOJ BLAGOVNE ZNAMKE POSAVSKO HRIBOVJE

66 PONUDNIKOV IZ 7 OBČIN – POVEZANIH IN USPOSOBLJENIH ZA RAZVOJ BLAGOVNE ZNAMKE

1.630 KM OZNAČENIH POHODNIŠKIH, KOLESARSKIH IN KONJENIŠKIH POTOI

64 IZOBRAŽENIH TURISTIČNIH VODNIKOV

34 ZASNOVANIH IN IZDANIH PROMOCIJSKIH GRADIV

16 SEJEMSKIH TURISTIČNIH PREDSTAVITEV

REGIJSKO OCENJEVANJE KRAJEV V OKVIRU PROJEKTA MOJA DEŽELA LEPA IN GOSTOLJUBNA

SPLETNA STRAN WWW.POSAVSKOHRIBOVJE.SI

BRONASTI SEJALEC – NAGRADA SLOVENSKE TURISTIČNE ORGANIZACIJE

2000–2010: RAZVOJ NOVIH DOŽIVETIJ

TEMATSKI PRODUKTI IN POTOI, KOT NPR.:

DEŽELA JURIIJA VEGE

OGLARSKA DEŽELA

VEGOVA POTOI

PASTIRSKA POTOI

SEJEMSKE PRIREDITVE, KOT NPR.:

ANDREJEV SEJEM NA VÁČAH

SPOMLADANSKI IN JESENSKI SEJEM V DOLU

PODEŽELJE V PRAZNIČNEM MESTU V LITIJU

DAN JAGOD IN ŠPARGLJEV V JABLANIŠKI DOLINI

STRATEŠKI RAZVOJNI PROGRAMI, KOT NPR.:

PROGRAM CRPOV ZA SENOŽETI

LOKALNI RAZVOJNI PROGRAM ZA OBČINO LITIJU

LOKALNI RAZVOJNI PROGRAM ZA OBČINO DOL PRI LJUBLJANI

STRATEGIJA RAZVOJA TURIZMA ZA OBČINO LITIJU

STRATEGIJA RAZVOJA TURIZMA ZA OBČINO DOL PRI LJUBLJANI

RAZVOJNI PROGRAM PODEŽELJA NA OBMOČJU OBČIN SAVSKE RAVNI IN POSAVSKEGA HRIBOVJA ZA 13 OBČIN

OBMOČNI RAZVOJNI PROGRAM RAZVOJNEGA PARTERSTVA SREDIŠČA SLOVENIJE: STRATEŠKI IN IZVEDBENI NAČRT 2007–2013

RAZVOJNA STRATEGIJA LOKALNE AKCIJSKE SKUPINE SRCE SLOVENIJE 2007–2015

»Občina Dol pri Ljubljani in Center za razvoj Litija sta že pred leti vzpostavila dobro sodelovanje, ki ga stalno nadgrajujemo. Sodelujemo neposredno pa tudi prek partnerstva LAS Srce Slovenije, ki se razvija v zelo močno in vseslovensko prepoznavno blagovno znamko. Tudi ta je eden izmed stebrov povezovanja okoliških občin, kar se mi zdi zelo pomembno z razvojnega, gospodarskega in predvsem tudi s promocijskoturističnega vidika. Znamko Srce Slovenije tudi sami nadgrajujemo z blagovno znamko Dežela Jurija Vege in vedno bolj se kaže, da se med seboj konstruktivno dopolnjujeta. To dokazujejo tudi številni skupaj izvedeni projekti. Center za razvoj Litija je subjekt, vreden našega zaupanja. K temu še dodatno prispeva nedavna kadrovska okrepitev, ko ste k sodelovanju povabili nekatere nove strokovnjake, kar delu centra daje dodatno težo in verodostojnost, nam pa še več zaupanja in želje po dobrem sodelovanju tudi v prihodnje.«

Primož Zupančič, župan Občine Dol pri Ljubljani

ZA PODEŽELJE OD CENTRA PODJETNIŠTVA DO RAZVOJNE ZADRUGE

Zadruga za razvoj podeželja Jarina, z. o. o., ki je leta 2004 odprla svoja vrata na Dolah pri Litiji, je ena izmed dveh ustanov, ki so nastale na pobudo Centra za razvoj Litija. Namenjene so dejanskemu uresničevanju oz. boljši implementaciji razvojnih programov na območju Srca Slovenije.

Lokalna samooskrba s hrano in prihodi turistov na območje – to sta danes ključni dejavnosti zadrugne organizacije Jarina. Ob ustanovitvi je zadruga Jarina delovala predvsem na ožjem območju občin Litija in Šmartno pri Litiji, z leti pa se geografsko območje njenega delovanja vztrajno širi na širše območje Srca Slovenije.

Prava vrednost Srca Slovenije je na njegovem podeželju. Jarina s ponudbo turističnih programov in produktov temu območju ustvarja pravo dodano vrednost. Prispeva k ohranjanju kulturne krajine in pridelovalnih površin ter naravnih virov. Spodbuja ekološko pridelavo in trženje živil. Povezovanje je obrodilo sadove, zato se širšemu občinstvu predstavlja tudi na sejmih in prireditvah. Jarina odlično trži programe, ki jih je razvil Center za razvoj Litija, predvsem na področju izvajanja ogledov dobrih praks razvoja slovenskega podeželja.

Doma na podeželju

»Pomoč zadruga Jarina je pomemben kamenček v mozaiku dejavnikov, ki omogočajo, da lahko v Vrvcu Litija držimo visok standard na področju prehrane in pripomoremo k ohranjanju in izboljšanju zdravja otrok ter varovanju okolja.«

Mirjam Šuštar, organizatorka prehrane v Vrvcu Litija

ZA INOVATIVNO LOKALNO SKUPNOST OD PRETEKLOSTI DO USTVARJALNE PRIHODNOSTI

Litija, mesto inovativnosti, je projekt, s katerim je center že leta 2006 dokazal, da so novi programi priložnost za vsakega prebivalca občine in območja. Program inovativne lokalne skupnosti je Center za razvoj Litija razvil, vzpostavil in promoviral v sodelovanju s širšim InCo gibanjem. Zgodba Litije kot inovativnega mesta, ki raste z idejami svojih prebivalcev, je prek tega gibanja zbudila pozornost v Sloveniji in prek njenih meja.

Sodelovanje z osnovnimi šolami in z gimnazijo je bilo pri razvoju tega projekta še posebej pomembno in učinkovito. Center je s šolami izpeljal vrsto delavnic in srečanj z mladimi, z učenci in učitelji osnovnih šol, z dijaki gimnazije, s podjetniki, z mediji in drugimi akterji, ki lahko vplivajo na sorazmerni razvoj lokalne skupnosti. S tem projektom center vztrajno širi podjetniško klimo med mladimi.

2006–2010: TOČKE INOVATIVNOSTI

20 DELAVNIC NA TEMO INOVATIVNOSTI V LOKALNI SKUPNOSTI VEČ KOT **500** MLADIH, UČITELJEV, PODJETNIKOV, PREDSTAVNIKOV MEDIJEV VKLJUČENIH V PROJEKT INOVATIVNE SKUPNOSTI

80 UDELEŽENCEV PRVE KONFERENCE O INOVATIVNI LOKALNI SKUPNOSTI V SLOVENIJI

15 NAGRAJENIH PRISPEVKOV MLADIH NA TEMO INOVATIVNOSTI SOUSTVARJALEC INCOJR IN INLOCOM V OKVIRU INCO GIBANJA PREK **20** MEDIJSKIH PREDSTAVITEV ILOCOM DOMA IN V TUJINI

»Center za razvoj Litija promovira Litijo in širšo okolico ter jo dela prepoznavno. Združuje znanje številnih področij in ga povezuje v novo celoto; kar pa je najpomembnejše – povezuje različne ljudi in s tem bogati človeški kapital. S Centrom za razvoj Litija sem kot ravnateljica pogosto sodelovala – inovativno novinarstvo ter nagradni natečaji za učence, projekt Brezmejna ustvarjalnost v srcu Slovenije za nadarjene učence, sodelovala sem pa še na drugih področjih, zlasti, ko je šlo za snovanje novih idej pri pripravi posameznih projektov, ki jih izvaja RCL. Čestitke ob 10-letnici delovanja.«

Mag. Gabrijela Hauptman, Osnovna šola Litija

ZA MLADE TALENTE OD PREPROSTIH POTREB DO NOVIH SPODBUD

Razvojna fundacija Pogum, ki jo je Center za razvoj Litija ustanovil leta 2009, je namenjena zbiranju sredstev za izvajanje programov za otroke in krepitev humanitarne dejavnosti. Ti programi in dejavnosti so še dodaten košček v mozaiku razvoja potencialov okolja in v njem živečih ljudi. Ekipe Centra za razvoj Litija trdno verjame, da je razvoj odvisen prav od mladih in uresničevanja njihovih talentov. Projekt, ki je prerasel v ustanovitev razvojne fundacije Pogum, je bil sprva namenjen predvsem podpori nadarjenih otrok. Pomanjkanje programov zanje je vodilo v delavnice za nadarjene otroke, ki jih je Center v sodelovanju z osnovnimi šolami iz Šmartna in Litije organiziral na Polšniku.

Ustanovitev fundacije razširja možnosti, hkrati pa spodbuja družbeno odgovornost podjetij, ki lahko pomagajo s sodelovanjem fundacije odkrivati in razvijati talente mladosti na širšem območju. Projekti in podpore fundacije bodo še naprej usmerjeni v krepitev ustvarjalnega naboja mladih, ki živijo v Srcu Slovenije.

»Moje prvo srečanje z vitalnimi ustvarjalnimi navdihi Centra za razvoj Litija se mi je zdelo kot naravno, srčno, zavzeto uresničevanje pozitivnih "zdravilnih" silnic, ki jih naše in globalno okolje nujno potrebuje, da upraviči svoj obstoj na tem planetu, v tem prekrasnem okolju naše dežele in v njem Srca Slovenije, da ozavešti etični, socialni in "ekološki" smisel našega bivanja danes in tu. Inovativni projekti, ki se v Centru rojevajo, k temu veliko prispevajo, predvsem pa ozaveščajo ljudi, da so nujni in da so v njih lahko tudi sami ustvarjalno udeleženi. Biti v takšni družbi je zame privilegij, radost in osmišljenje mnogih osebnih razmišljanj.«

Lado Jakša, samozaposlen v kulturi

ZA OHRANJANJE DEDIŠČINE OD PRVIH POTI DO NOVE SRČNOSTI

Bogata kulturna in naravna dediščina območja je že od samih začetkov delovanja Centra pomemben temelj za razvojna razmišljanja. Dragocene točke, ki so bile pred dobrim desetletjem med seboj nepovezane, so z dejavnostmi Centra za razvoj Litija postale nov, celovit motiv za razvoj območja in njegov turistični napredek.

Po poteh dediščine se je imenoval prvi projekt, ki je že leta 2001 povezal 13 občin Savske ravnin in Posavskega hribovja. Občine Kamnik, Komenda, Trzin, Lukovica, Domžale, Moravče, Dol pri Ljubljani, Litija, Šmartno pri Litiji, Zagorje ob Savi, Trbovlje, Hrastnik in Radeče so s tem presegle meje dveh regij in vzpostavljale širšo mrežo naravnih in kulturnih znamenitosti. Posebna pozornost je bila namenjena motiviranju in usposabljanju lokalnih prebivalcev. V povezavi s tem projektom je vseh 13 občin sprejelo skupni razvojni program podeželja.

S projektom Trkamo na vrata dediščine, ki se je izvajal med letoma 2007 in 2009, smo začeto delo nadaljevali, tokrat skupaj z 9 občinami. Ponudbo kulturne in naravne dediščine območja so obogatila počivališča za izletnike ter igrala za otroke. Projekt, katerega nosilka je bila v letih 2007–2009 Občina Dol pri Ljubljani, je še razširil mrežo točk dediščine ter povezal prebivalstvo območja za skupni razvoj in promocijo. Postopoma je začel preseagati prvotne okvire in se vse bolj povezoval z novo znamko Srce Slovenije. Ob tem je bila posebnega pomena določitev meril za vstop točk dediščine pod to novo turistično destinacijsko znamko.

Srce Slovenije je kot celovita znamka zgradila svojo zgodbo na pomembni kulturni dediščini območja. To je bilo mogoče tudi zato, ker so bili s prejšnjimi projekti in z razvojem destinacijske znamke na terenu vzpostavljene ustrezne mreže, izobraževanja, svetovanja, spoznavanja ljudi in medsebojnih povezav ključnih akterjev.

»Z RCL imam osebno zelo pozitivne izkušnje, predvsem v korektnih odnosih, v strokovnem delu, s prijaznostjo in predanostjo pri delu. Prednosti vidim v povezanju različno organiziranih dejavnikov v turizmu, podjetništvu in v razvoju podeželskega okolja. Ob 10-letnici delovanja želim Centru za razvoj Litija veliko uspehov v njihovih prizadevanjih za vse nas boljši jutri in za boljšo kakovost življenja.«

Igor Kuzmič, komisija za turizem na Občini Domžale

DEDIŠČINO OHRANJAJO

- 13 OBČIN PODPRLO RAZVOJ TURISTIČNEGA PRODUKTA TRKAMO NA VRATA DEDIŠČINE
- 68 TOČK DEDIŠČINE TEMATSKO MREŽO TRKAMO NA VRATA DEDIŠČINE
- 107 INFORMACIJSKIH IN USMERJEVALNIH TABEL OB POTI TRKAMO NA VRATA DEDIŠČINE
- 14 UREJENIH POČIVALIŠČ
- 6 KOMPLETOV IGRAL ZA OTROKE
- 88 PROMOCIJSKIH LETAKOV, BROŠURA ZA IZLETE IN PUBLIKACIJA KAMNIŠKA BISTRICA
- 22 TURISTIČNIH PROGRAMOV
- 9 RAZSTAV MOZAIK SRCA SLOVENIJE
- 25 DELAVNIC IN USPOSABLJANJ ZA 500 UDELEŽENCEV
- 7 ŠOL, SODELUJOČIH NA NAGRADNEM NATEČAJU
- SODELOVANJE NA 15 PRIREDITVAH Z DEDIŠČINSKIMI TEMATIKAMI
- POSREDNO VZPOSTAVLJENIH 15 NOVIH DELOVNIH MEST

**TRKAMO NA
VRATA DEDIŠČINE**

»Takšno vključitev, kot je prišla s projektom Trkamo na vrata dediščine, je naša domačija kar čakala in veseli smo bili, da se je nekaj v našem kraju, v naši občini in v širši okolici premaknilo.«

Tone Čič, Turistična kmetija Pr'Krač

»10 let vztrajnega dela sodelavcev Centra za razvoj Litija je zahtevalo veliko poguma in smelosti. Pot do tu ni bila preprosta, klub temu pa pogled nazaj kaže veliko rezultatov in širno zadovoljstvo. Vztrajanje na strmi poti naprej pa prinaša izzive in potrditve, da so bili delo in odločitve prave. Naj bo strma pot naprej tlakovana z uspehi.«

Matej Kotnik, župan Občine Lukovica

ZA PARTNERSTVO V SREDIŠČU SLOVENIJE OD LITIJE DO GEOSSA. IN NAPREJ.

Območno razvojno partnerstvo središča Slovenije (RPSS), ki je bilo na pobudo Centra za razvoj Litija ustanovljeno leta 2006, je povežalo 8 občin. Župani občin Dol pri Ljubljani, Kamnik, Litija, Lukovica, Moravče, Šmartno pri Litiji in Zagorje ob Savi so junija 2006 na Geossu, geometričnem središču Slovenije, podpisali pogodbo o sodelovanju, še istega leta pa se jim je s podpisom aneksa pridružila tudi Občina Radeče. Občine so se povezale za lažje uresničevanje skupnih interesov, zaradi novih razvojnih možnosti ter pridobivanja državnih in evropskih sredstev za skladnejši in hitrejši razvoj celotnega območja.

Pet ključnih razvojnih programov, ki si jih je partnerstvo zadalo ob ustanovitvi, je bilo povezanih z razvojem identitete območja na osnovi naravnih virov, z dediščino mojstrstva za podjetniško prihodnost, optimalnim razvojem in izkoriščanjem lokalnih energetske virov za zmanjšanje energetske odvisnosti, zagotavljanjem infrastrukture za zdravo in kakovostno bivalno okolje ter s krepitevijo socialnega kapitala lokalne skupnosti. Center za razvoj Litija partnerstvu občin zagotavlja strokovno podporo za uresničevanje projektov, sprejetih z letnimi programi dela.

Srce Slovenije je skupna identiteta tako zastavljenega in uresničevanega Razvojnega partnerstva središča Slovenije. V letu 2010 združuje že 10 občin. To so: Dol pri Ljubljani, Domžale, Kamnik, Litija, Lukovica, Mengeš, Moravče, Radeče, Šmartno pri Litiji, Zagorje ob Savi.

»Dolgo sem bil naklonjen ideji, da se vzpostavi »subregija« v okviru ljubljanske statistične regije; ko je prišla pobuda iz Litije, sem bil takoj ZA. Naše območno razvojno partnerstvo je močno in tudi že uspešno. Rezultati so tu in še bodo. Trdim, da ne gre za konkurenco zdajšnji Ljubljanski statistični regiji (LUR), ampak za iskanje dodatnih možnosti črpanja evropskega denarja.«

Anton Tone Smolnikar, nekdanji župan Občine Kamnik

»Območno razvojno partnerstvo je eden izmed pomembnih elementov predloga novega zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja. Veseli me, da ste območju osrednjeslovenske in dela zasavske statistične regije zaznali in izkoristili možnosti takšnega interesnega sodelovanja že pred uveljavitvijo novega zakona. S tem prispevate h kakovostnejši pripravi in izvajanju skupnih projektov na vašem območju in krepite vaš razvojni potencial.«

Dr. Henrik Gjerkeš, minister za lokalno samoupravo in regionalno politiko

2006–2010: ŠTEVILKE USPEŠNOSTI

1,8 MILIJONA EVROV PRIDOBLJENIH EVROPSKIH SREDSTEV ZA **8** REGIJSKIH PROJEKTOV

1,7 MILIJONA EVROV PRIDOBLJENIH EVROPSKIH RAZVOJNIH SREDSTEV ZA PROMETNO IN OKOLJSKO INFRASTRUKTURO

7 PRIDOBLJENIH MEDNARODNIH PROJEKTOV ZA LANSIRANJE VSEBIN EVROPSKIH RAZVOJNIH PRIORITET NA OBMOČJE SRCE SLOVENIJE

2006–2010: SRCE SLOVENIJE

USTANOVITEV JAVNO-ZASEBNEGA PARTNERSTVA LAS SRCE SLOVENIJE

VZPOSTAVLJENA ZNAMKA SRCE SLOVENIJE

INTERNACIONALIZACIJA OBMOČJA PREK NOVIH POVEZAV NA EU-RAVNI

10 NOVIH DELOVNIH MEST

»Najprej iskrene čestitke za opravljeno delo, v katerem je na posameznih področjih tudi Občina Domžale našla svoje priložnosti za razvoj. Predvsem smo v tem obdobju izkoristili številne priložnosti za pridobivanje novih strokovnih znanj, sodelovali pa smo tudi pri konkretnih projektih in aktivnostih. Skupaj smo se veselili tudi uspešnih projektov in bili ponosni na dosežene uspehe. Tudi v prihodnje si želimo sodelovanja.«

Toni Dragar, župan Občine Domžale

»Naj vam ob vaši 10. obletnici delovanja iskreno čestitam in vam in oziroma tudi nam zaželim veliko uspeha pri nadaljnjem delu. Občina Mengeš je pristopila v Center za razvoj v letu 2010 in si želimo tvornega sodelovanja in napredka v razvoju turizma.«

Franc Jerič, župan Občine Mengeš

ZA NOVE UTRIBE V SRCU SLOVENIJE OD GEOGRAFIJE DO UGLEDNE ZNAMKE

Srce Slovenije je do zdaj najpomembnejši dosežek Centra za razvoj Litija in razvejanega omrežja njegovih partnerjev. Uspešna vzpostavitev znamke, ki na prepoznaven način izraža identiteto sprva predvsem geografsko povezanega območja, obeta

nove razvojne podvige. Občine, vključene v Razvojno partnerstvo središča Slovenije, prepoznajo Srce Slovenije kot svojo pravo povezavo.

»Srce Slovenije je znamka, ki se je rodila na terenu, med ljudmi, kot odmev utripa življenja v regiji. S strateško podporo smo njeno bistvo prevedli v temeljne gradnike zgodbe, ki se nadgrajuje na edinstven način in razpira vsakokrat nove priložnosti za povezovanja in sooblikovanje prostora, v katerem je moč ustvarjati, se samouresničevati in kakovostno bivati.«
Ladeja Godina Košir,
direktorica marketinga na Delu

»Ljudje soustvarjamo okolje. Center za razvoj Litija, Srce Slovenije, skupaj s svojimi partnerji soustvarja okolje, ki razveseljuje srca obiskovalcev, gostov, turistov in hkrati pospešuje harmoničen razvoj regije. Predstavlja središče zavestnega soustvarjanja odličnih projektov, ki postajajo prepoznavni po svoji izviranosti in tesni povezanosti z lokalnim prebivalstvom in njihovo podjetniško ponudbo.«
Tadeja Jere Lazanski, prodekanja za mednarodne odnose na Fakulteti za turistične študije Turistica

Osrčje Slovenije je območje, ki se v obliki srca širi okrog Geossa – geometričnega središča Slovenije. Osnova je geografska umeščenost občin v središče države, a prava vsebina znamke Srce Slovenije je v spodbudah za razvoj

ustvarjalnih potencialov prostora in kakovost prebivanja v njem. Sosedske občine sodelujejo zaradi uresničevanja vizij prihodnosti.

Srce Slovenije zajema območje osrednje Slovenije vzhodno od glavnega mesta Ljubljane, in sicer občine: Kamnik, Domžale, Komenda, Trzin, Mengeš, Dol pri Ljubljani, Moravče, Lukovica, Litija, Šmartno pri Litiji, Ivančna Gorica, Zagorje ob Savi, Trbovlje, Hrastnik in Radeče.

Pri nadgradnji povezovalne turistične ponudbe pod osrednjo znamko Srce Slovenije so v geografskem zarisu ključno vlogo odigrale Alpe z Veliko planino na severu, Radeče s splavarstvom na vzhodu, Muljava z Jurčičevo domačijo na jugu in obrobje glavnega slovenskega mesta z deželo Jurija Vega v Dolu pri Ljubljani.

Znamka Srce Slovenije, katere lastnik in upravljevec je Center za razvoj Litija, je bila lansirana leta 2008 na srečanju v Naravnem zdravilnem gaju Tunjice, ki je tudi eden izmed razvojnih partnerjev znamke. Njen nastanek temelji na prepoznavanju izzivov in priložnosti osrednjega prostora Slovenije, njeno oživiljanje pa je dosežek evolucije ter intuicije in vizionarstva inovativnih posameznikov.

Srčnost, kakovost, edinstvenost in mreženje – to so vrednote znamke, ki temelji na družbeni odgovornosti. Koncept znamke skrbi za razvoj jasno določenega območja Slovenije, njena temeljna usmeritev pa je vračanje k osnovnim vrednotam in dobremu počutju ljudi.

Projektna pisarna za upravljanje znamke Srce Slovenije, ki jo je Center za razvoj Litija vzpostavil leta 2009, je ključnega pomena za razvoj znamke, krepitev njene prepoznavnosti, optimizacijo dela in za krepitev učinkovitosti. Delo pisarne se povezuje z interdisciplinarno sestavljenim strokovno-upravljaljskim svetom, ki s projektnim pristopom udejanja zastavljene cilje.

Prepoznavni načini komuniciranja so pomembni za informiranje različnih javnosti o ponudbi znamke Srce Slovenije. Vsi sodelujoči se zavedajo, da gre pri tem za dolgotrajne procese. A že v sorazmerno kratkem času je

»Zgodilo se je na ključ. Violeta Bulc mi je v podjetju Vibacom predstavila Aleksandro Gradišek. Z velikim zadovoljstvom od takrat naprej sodelujem z ekipo RCL, ki želi ustvarjati dobro v prostoru. Veseli me, da lahko s svojim znanjem in z izkušnjami že od vsega začetka pomagam pri razvoju projekta Srce Slovenije. Ta ima v našem prostoru poslanstvo, s katerim se v celoti strinjam in je del moje osebne ter podjetniške filozofije. Projekta Abrahamov ključ Srca Slovenije in Radovedni vrabček Čivi v Srcu Slovenije pa sta mi še posebej prirasta k srcu.«

Bogo Seme, Hedoni, vizija in poslanstvo, d. o. o.

Centru za razvoj Litija uspelo povečati informiranost o privlačnosti ponudbe turistične destinacije. Izdanih je bilo več publikacij, med katerimi so se posebej pomembni zemljevidi z označenimi in opisanimi pomembnimi turističnimi točkami v Srcu Slovenije, knjižica »Namigi za doživeta potepanja po Srcu Slovenije«, katalog »Vse, kar vabi v Srce Slovenije« z zbrano turistično ponudbo območja ter koledar »Utrip prireditvev«, kjer so po mesecih zapisane vse pomembnejše prireditve in dogodki v Srcu Slovenije.

Poleg publikacij, namenjenih splošni javnosti, so posebne pozornosti vredna komunikacijska sredstva, ki na inovativen, drugačen način spodbujajo spoznavanje Srca Slovenije. Med temi je na primer pravljica domačinke Darinke Kobal z naslovom Radovedni vrbček Čivi v Srcu Slovenije. Pravljica oživlja zgodbe devetih krajev iz osmih občin na območju Srca Slovenije. Danes je najbolj brana otroška knjiga iz Modrijanove založbe.

Sejemske predstavitve so ključne za pritegnitev pozornosti turistične javnosti in drugih javnosti. Srce Slovenije se je s svojo celovito ponudbo predstavilo na sejmu Turizem in prosti čas na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, na Mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA v Gornji Radgoni ter na številnih lokalnih sejmih in prireditvah na območju Srca Slovenije. Kamnik se kot najmočnejša turistična občina v Srcu Slovenije že več let z lokalno Agencijo za razvoj turizma in podjetništva promovira tudi na mednarodnih sejmih, letos pa je bil skupaj s Slovensko turistično organizacijo uspešno predstavljen tudi na mednarodnem turističnem sejmu v Helsinkih na Finskem. Tudi te pojavnosti so povezane s predstavitvami Srca Slovenije.

Informiranje lokalnega prebivalstva in spodbude nadaljnjemu razvoju znamke so za projekt, ki ima vse potencialne za dolgoročni razvoj, ključnega pomena. Sprva spontane komunikacije so v zadnjih dveh letih nadgradili premišljeni pristopi k ozaveščanju

»Treba je priznati, da se desetletno delo Centra za razvoj pozna predvsem na vzpostavitvi partnerstva in medsebojnem povezovanju in sodelovanju občin na tem območju naše države, nedvomno pa jim je uspelo ustvariti prepoznavno blagovno znamko Srce Slovenije.«

Lijana Lovše, Občina Litija

»Srce Slovenije igra vidnejšo vlogo med slovenskimi razstavljalci na turističnem sejmu Gospodarskega razstavišča v zadnjih letih. S pestro ponudbo vsako leto privabijo številne obiskovalce, njihovi spremljajoči dogodki pa nepogrešljivo zaznamujejo živahno dogajanje sejma. Srca Slovenije se veselimo tudi na novi prireditvi Alpe-Adria: Turizem in prosti čas. Naj bije v središču Ljubljane, ki bo med sejmom Alpe-Adria postala turistično središče regije Alpe-Jadran.«

Špela Bratun, vodja sejma Alpe-Adria: Turizem in prosti čas na Gospodarskem razstavišču

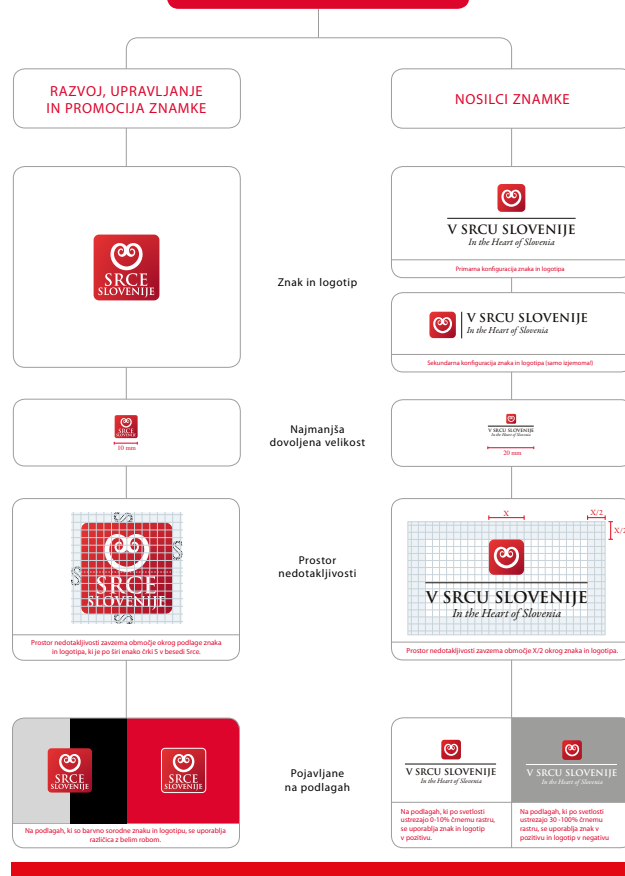
prebivalstva o priložnostih, ki jih omogočajo raznotere razvojne vsebine na terenu. V različnih lokalnih in nacionalnih medijih je bilo do zdaj že več kot 1.300 objav o projektih, novostih, o priložnostih, ki jih združuje znamka Srce Slovenije.

Srce Slovenije kot naša znamka – kot znamka, ki jo prebivalci in ponudniki na celotnem območju razumejo kot svojo lastno priložnost, je pomembna naloga novega projekta, ki bo vključeval vzpostavitev organizacije za destinacijski management, pri kateri bo sodeloval Center za razvoj Litija z Agencijo za razvoj turizma in podjetništva Kamnik.

Znamka Srce Slovenije je živ organizem, ki se bo prilagajal in odzival na spremembe v okolju. Soustvarjalci bodo v okviru postavljenih smernic lahko krepili podobo in ugled znamke v času in prostoru. K temu bo prispevala določitev razvojne in trženjske strategije, ki je prav tako predvidena v okviru omenjenega novega projekta.

ZNAMKA SRCE SLOVENIJE

»Na Centru za razvoj sem srečala osebe, ki delajo s srcem. Ne le da promovirajo Srce Slovenije, ga zares tudi poosebljajo. V delo vlagajo sebe in svoje srce z veliko kreativnostjo in mladostjo ter so odprti tudi za nove ideje.«
Andreja Jernejčič

»Sodelovanje z Centrom za razvoj Litija je bila zame zelo svojevrstna in izjemna izkušnja. Predanost ljudi projektom je neverjetna, prav tako toplina, ki je prijetno vplivala name vedno, kadar sem se pojavila pri njih. Verjamem, da bo RCL izpeljal še številne odmevne in manj odmevne projekte. Kajti kjer so doma energija, srčnost in življenje, tam potem obvezno pridejo tudi rezultati. Zato dejstvo, da se nahajajo v Srcu Slovenije, ni naključje. Projekta »Abrahami« se bom za vedno spominjala.«
Irena Pavčič, direktorica PR-oddelka, Publicis

2008–2010: SRCE SLOVENIJE SE PREDSTAVLJA

45 PRIREDITEV IN SEJMOV, NA KATERIH SE JE PREDSTAVILO SRCE SLOVENIJE
15 PROMOCIJSKIH BROŠUR: ZEMLJEVIDI, KNJIŽICE, KATALOGI, KOLEDARJI
 SODELOVANJE Z VSAJ **30** PONUĐNIKI IZ SRCA SLOVENIJE

»Vsakokrat znova se veselim poti v Litijo in srečanj s kreativkami s Centra za razvoj Litija. Ja, pravim kreativke, ker so super strokovne, super predane in super ustvarjalne. Za njih gotovo velja misel: Ljubi svojo pot; brez te ljubezni je vse brez smisla.«

Blažka Muller Pograjc

»Deset let delovanja Centra za razvoj Litija je gotovo priložnost za pogled nazaj, še bolj pa čas za kovanje novih načrtov in vizij za prihodnje. Vesela sem, da smo v preteklih letih skupaj uspeli uspešno končati številne projekte in verjamem, da bo tako tudi v prihodnje. Ko se združi volja za napredek, je mogoče narediti marsikaj ... Srečno in uspešno tudi naprej.«

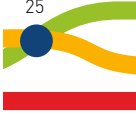
Dr. Andreja Eržen, direktorica Agencije za turizem in podjetništvo Kamnik

LAS SRCE SLOVENIJE

v Srcu Slovenije

ZA AKCIJSKO DELOVANJE OD CIVILNE DRUŽBE DO GOSPODARSTVA

Ustanovitev Lokalne akcijske skupine (LAS) Srce Slovenije je bila posebej pomembna prelomnica v delovanju Centra za razvoj Litija. LAS, ki je sicer eden izmed 33 tovrstnih skupin v Sloveniji, temelji na tripartitnem partnerstvu, sestavljenem iz predstavnikov javnih institucij, gospodarstva in civilne družbe, njegova naloga pa je izvajanje Leader programa. LAS Srce Slovenije za območje občin Dol pri Ljubljani, Kamnik, Litija, Lukovica, Moravče in Šmartno pri Litiji je bil ustanovljen novembra 2007 s konzorcijsko pogodbo. Deluje kot javno-zasebno partnerstvo.

Delati dobro za območje in pri tem spoštovati pobude, ki gredo od spodaj navzgor – to je ključno vodilo LAS Srce Slovenije. Iz sredstev za izvajanje Leader programa je bilo izvedenih veliko zanimivih, predvsem manjših projektov, ki prispevajo k boljši kakovosti življenja na območju. LAS usmerja svoje aktivnosti v motiviranje prebivalstva za podjetniške izzive in s finančno podporo projektom pomaga lokalnim nosilcem razviti in udejanjiti podjetniške ideje. Pomemben del delovanja LAS Srce Slovenije je tudi povečevanje zavedanja in znanja lokalnega prebivalstva za pridobivanje evropskih sredstev.

2008–2013: UČINKI JAVNO-ZASEBNEGA PARTNERSTVA

769.000 EUR LANSIRANIH SREDSTEV LEADER IN RAZVOJNIH SREDSTEV LOKALNEGA SOFINACIRANJA (OBČINE),
28 V KONZORCIJSKO POGODBO POVEZANIH PARTNERJEV IZ JAVNEGA, ZASEBNEGA IN IZ CIVILNEGA SEKTORJA,
44 PROJEKTOV, PODPRTIH V OBDOBJU 2008–2010:
132 ORGANIZIRANIH DOGODKOV,
79 DELAVNIC, USPOSABLJANJ IN SVETOVANJ,
820 UDELEŽENCEV USPOSABLJANJ,
60 VKLJUČENIH LOKALNIH PROMOTORJEV IN VODIČEV,
7 OBNOVLJENIH DRUŠTVENIH PROSTOROV,
7 OPREMLJENIH TURISTIČNIH TOČK,
102 IZDANI PROMOCIJSKI GRADIVI,
2 UREJENI OTROŠKI IGRIŠČI,
10 REGISTRIRANIH DOPOLNILNIH DEJAVNOSTI NA KMETIJAH,
5 NOVIH DELOVNIH MEST.

»Z LAS Srce Slovenije je občina Dol pri Ljubljani dobila svojo priložnost in izhodišča, na podlagi katerih se kvalitetno razvijamo. Poskušamo loviti tempo RCL, ki pošilja ideje na teren in nam prinaša spodbude za prihodnost.«

Željko Savič, član razvojnega sveta in namestnik predsednika LAS Srce Slovenije

»Sodelovanje s Centrom za razvoj Litija s projektom, ki smo ga izvedli prek LAS Srce Slovenije, je našemu društvu vinogradnikov prineslo izvrstne rezultate. S pomočjo opreme, ki smo jo nabavili prek projekta, smo pri naših vinogradnikih zelo izboljšali kvaliteto vin ter na ocenjevanju vin 38. Tedna cvička 2010 v Novem mestu prejeli več velikih zlatih, zlatih in srebrnih medalj. Za sorto dolenjsko rdeče vino smo poleg medalj osvojili tudi naslov prvak sorte. Veseli nas, da smo našli skupno pot in računamo na to, da bomo v prihodnosti še izboljšali kvaliteto naših vin in osvojili še kakšno podobno odličje.«

Jože Perme, Društvo ŠTUC

ZA LOKALNO SAMOOSKRBO OD BLIŽNJE NJIVE DO DOMAČE MIZE

Naravnost z dežele je bil prvi pilotni projekt, ki je v Občini Dol pri Ljubljani leta 2007 povezal pridelovalce zelenjave, sadjarje, čebelarje, vrtnarje, domače obrtnike in druge ponudnike s podeželja. Del projekta je tudi spletna stran www.nadezeli.si, na kateri lahko lokalni ponudniki dnevno predstavljajo svojo svežo ponudbo. Projekt je nastal v Centru za razvoj Litija z namenom vzpostavljanja večje stopnje lokalne trajnostne oskrbe s hrano – zaradi vpliva na izboljšanje prehranskih navad z zagotavljanjem sveže, sezonske lokalne ponudbe in zaradi pomena lokalne oskrbe za trajnostno ohranjanje okolja.

Mreža samooskrbe s hrano na območju

Srca Slovenije je danes močno razširjena: vanjo so vključeni ponudniki iz Dola, Kamnika, Lukovice, Moravč, Litije, Šmartnega pri Litiji, Domžal in drugih krajev. Mreža, ki povečuje lokalno samooskrbo in kupcem zagotavlja zanesljiv vir zdrave sezonske, ekološke, doma pridelane hrane, se postopno širi na celotno območje Srca Slovenije. Za projekt od leta 2009 skrbi Jarina, zadruga za razvoj podeželja. Pridelke ponudnikov, vključenih v mrežo Naravnost z dežele, posreduje tudi do zainteresiranih javnih ustanov. Pri tem je še posebej pomembna vključenost šol in vrtcev.

Iz regije v regijo, z njive na mizo – ti načeli sta temelj strategije povečevanja lokalne samooskrbe. Lokalna proizvodnja in lokalna poraba hrane sta izjemno pomembni za regionalni razvoj; povečujeta ekonomsko moč območja, odpirata nove možnosti zaposlovanja na podeželju in prinašata nove tržne priložnosti za lokalne pridelovalce. Ekonomska uspešnost ohranja poseljenost na podeželju, s tem pa vpliva tudi na ohranjanje

kulturne krajine. Oskrba z lokalno pridelano hrano znižuje tudi potrebe po skladiščenju, prevozi, distribuciji ter tako znižuje porabo energije in goriv, s tem pa tudi prispeva k zmanjševanju toplogrednih emisij. Zaradi krajših transportnih poti je hrana kakovostnejša, bolj sveža in bolj zdrava. Spodbude neposredni prodaji na lokalnem trgu še dodatno skrajšujejo tržne poti od njive do mize.

2007–2010: VOZLIŠČA DOMAČE OSKRBE

58 PONUDNIKOV, VKLJUČENIH V SISTEM LOKALNE SAMOOSKRBE S HRANO, VEČ KOT **20** JAVNIH USTANOV IN PODJETIJ (ŠOL, VRTCEV, GOSTILN) Z VZPOSTAVLJENO LOKALNO OSKRBO, SPLETNA STRAN WWW.NADEZELI.SI, PREDSTAVITEV PROJEKTA NA **20** DOGODKIH, **158** PRIDELKOV IN PROIZVODOV V SISTEMU LOKALNE SAMOOSKRBE S HRANO, **31** KUPCEV V SISTEMU LOKALNE SAMOOSKRBE S HRANO, **2** NOVI DELOVNI MESTI.

»Podpiram lokalne kmetije, zato v naši gostilni ponujamo produkte iz bližnje okolice. Z veseljem sodelujemo z zadrugo Jarina, saj za naše goste dobavlja kakovostne in zdrave domače pridelke.«

Matevž Sotensek, Gostilna pri Mačku

»Podpiram pristop »z njive na mizo«, zato vedno, kadar je mogoče, uporabljam sestavine in pridelke lokalnih kmetov. Zelo pomembno se mi zdi, da se ljudje prehranjujejo s sezonsko hrano, ki prihaja iz lokalnega okolja in ne zori na ladjah in v hladilnicah.«

Lojze Čop, najmlajši kuharski mojster v Sloveniji

ZA PODJETNIKOV ZAČETEK IN USPEH OD REGISTRACIJE DO PRIDOBIVANJA SREDSTEV

Motivirati podjetništvo v lokalnem okolju
– to je primarna vloga Centra za razvoj Litija že od ustanovitve. V desetletju obstoja je center svoje delovanje z občinske ravni razširil na območje regije, na sosednje občine. Od leta 2005 so za lažji zagon podjetništva še posebej pomembne točke VEM – Vse na enem mestu, ki jih je center vzpostavil v Litiji, Grosupljem in leta 2010 še v Domžalah, kjer deluje točka VEM za občine Dol pri Ljubljani, Domžale, Kamnik, Komenda, Lukovica, Mengeš, Moravče in Trzin.

Točke VEM omogočajo vse – od registracije podjetja do pridobivanja raznoterih podjetniških informacij. Prihodnji in že delujoči podjetniki lahko tu dobijo ustrezen nasvet, informacije o razpisih za sredstva, dostop do izobraževanj. Na točki VEM lahko podjetje preprosto registrirajo, hkrati pa so točke VEM stalno stičišče podjetniškega sveta, saj s svojimi dejavnostmi zagotavljajo podporo podjetnikom pri njihovi dejavnosti. Delovanje točk VEM

»Ob ustanovitvi podjetja sem prišel na Center za razvoj Litija, kjer so mi strokovno pomagali in odgovorili na vsa vprašanja. Zaposleni si vzamejo čas za vsakega posameznika in v njihovih prostorih je vedno pozitivna energija.«
Žiga Mlakar Agrež, samozaposleni podjetnik (Prvi pogled, d. o. o.)

»Dolgoletno in uspešno sodelovanje s Centrom za razvoj Litija nam je prineslo razmah pri koriščenju evropskih nepovratnih sredstev. Dobro so razumeli naša prizadevanja za pospeševanje drobnega gospodarstva v naših občinah, zato računamo tudi na nadaljnje dobro sodelovanje.«
Jože Intihar, predsednik Območne obrtno-podjetniške zbornice Grosuplje

posredno pomaga odpirati nova delovna mesta, podjetnikom omogoča preprostejši formalni začetek samostojne podjetniške poti, brezposelnim ponuja svetovanje pri odločanju za lastno podjetništvo pri pripravah poslovnih načrtov in registraciji dejavnosti.

Dostop do aktualnih razpisov in pomoč pri pridobivanju nepovratnih sredstev in drugih spodbud za uresničevanje podjetniških projektov – to so prednosti, zaradi katerih so podjetniške točke Centra za razvoj Litija vedno dobro obiskane. Če so bile ob prvih odpiranjih pomembne predvsem zaradi preprostejše registracije in pridobivanja nujnih informacij ob začetku

podjetniške dejavnosti, so svojo vlogo z leti razširile predvsem na področja svetovanja, izobraževanja in povezovanja. Še posebej pomembni sta dostopnost aktualnih razpisov za podjetnike in pomoč pri pridobivanju nepovratnih sredstev. Za inovativne podjetniške ideje svetovalci točk VEM po potrebi poiščejo tudi zunanjo strokovno pomoč, podjetnike pa nenehno spodbujajo k povezovanju z drugimi podjetniki v regiji.

2005–2010: TOČKE VEM

TOČKA VEM, KI DELUJE NA **4 LOKACIJAH**: LITIJA, GROSUPLJE, DOMŽALE, DOL PRI LJUBLJANI

2. MESTO PO ŠTEVILU REGISTRACIJ V SLOVENIJI

529 REGISTRACIJ SAMOSTOJNIH PODJETNIKOV IN DRUŽB Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO

1.272 OPRAVLJENIH PREOSTALIH POSTOPKOV Z UPORABO APLIKACIJE EVEM

1.150 OPRAVLJENIH OSNOVNIH SVETOVANJ IN INFORMIRANJ UPORABNIKOM TOČK VEM

41 ORGANIZIRANIH PODJETNIŠKIH USPOSABLJANJ

741 UDELEŽENCEV NA PODJETNIŠKIH USPOSABLJANJH

POSREDOVANIH **180** INFORMACIJSKIH PAKETOV DO UPORABNIKOV

400 POSREDNO ODPRTIH – OMOGOČENIH NOVIH DELOVNIH MEST

PROMOCIJA PODJETNIŠKIH STORITEV NA **3** ZAPOSILITVENIH SEJMIH

ORGANIZACIJA REGIJSKEGA ZAPOSILITVENEGA SEJMA V LITJI

»V Kamnoseštvu Šergan so največja vrednota ljudje in njihova znanja, zato se vseskozi povezujemo s podpornimi institucijami za podjetnike, kakršen je tudi Center za razvoj Litija. S sodelovanjem na izobraževanjih smo pridobili celo paleto podjetniških znanj, od prvih korakov do širših vključevanj v različne mreže.«
Vojka Šergan, podjetnica (Kamnoseštvo Šergan)

ZA DRUŠTVA IN NEVLADNE ORGANIZACIJE OD PRVEGA NASVETA DO DIALOŠKEGA STIČIŠČA

Vzpostavitev stičišča društev in nevladnih organizacij je nov izziv, ki si ga je skladno s svojim poslanstvom povečevanja kakovosti življenja zastavil Center za razvoj Litija. Leta 2009 je v sodelovanju z Društvom za razvoj in varovanje Geossa vzpostavil servis Vse na enem mestu, namenjen številnim društvom in drugim nevladnim organizacijam v regiji. Center za razvoj, ki se sicer že od samega nastanka ukvarja tudi s pomočjo in svetovanjem društvom, je s takšnim servisom umestil Litijo v mrežo regionalnih stičišč nevladnih organizacij.

Regionalno stičišče za osrednjeslovensko regijo, ki zdaj deluje v Litiji, je eno izmed sicer 10 tovrstnih stičišč v Sloveniji. Njihova naloga je podpora društvom, zasebnim zavodom in ustanovam v obliki svetovanja, usposabljanja in izobraževanja, informiranja, spodbujanja sodelovanja, izdelave spletnih strani za društva in krepitev civilnega dialoga. Stičišče povezuje 120 društev. Center za razvoj Litija in Društvo za razvoj in varovanje Geossa kot partnerja pri vzpostavitvi stičišča opozarjata na pomen različnih oblik organiziranja prebivalstva za uresničevanje potencialov v lokalnem in regionalnem okolju.

»Rad imam podjetja, ki ne skrbijo samo za svoj kapital, ampak tudi za okolje, v katerem delujejo. Razumejo, da je Zemlja naš skupni dom. Center za razvoj Litija je eno izmed njih.«

Radovan Skubic - Hilarij, ultramaratonec

ZA NOVOSTI V SRCU SLOVENIJE OD IDEJ DO NOVIH DOŽIVETIJ IN IZDELKOV

Vzpostavljanje in ohranjanje trdnih povezav s podjetniškimi in z drugimi razvojnimi partnerji, ki lahko s svojimi pobudami in projekti prispevajo k razvoju območja in promociji Srca Slovenije kot povezovalne znamke, ostaja prioriteta naloga Centra za razvoj Litija. Razvojni partnerji in inovativen in osebno angažiran način uresničujejo vizijo znamke Srca Slovenije. Z lastnimi prizadevanji bogatijo avtentično zgodbo osrednjeslovenskega prostora. Center za razvoj Litija podpira veliko civilnih in podjetniških pobud.

Abrahamov ključ Srca Slovenije je projekt, ki je nastal na pobudo razvojnega partnerja Jožeta Kosa. Leta 2009 je bil v Srcu Slovenije prvič organiziran celodnevni izlet za slavljenje. Projekt je imel tudi donatorsko noto: s srečanjem so bila zbrana sredstva za nakup novih orgel na Polšniku. Projekt se nadaljuje: v letu 2010 se pod okriljem Abrahamovega ključa Srca Slovenije zbirajo sredstva za otroke v rejniških družinah.

90 dni kolesarjenja za zeleni rekord Zemlje je projekt kolesarja Radovana Skubica - Hilarija, ki je poleti 2010 po območju Srca Slovenije in tudi zunaj njega prekolesaril skupaj več kot 25 tisoč kilometrov. Projekt, namenjen ozaveščanju ljudi o pomembnosti ohranjanja planeta Zemlja, je povezal 20 občin. Župani teh občin so ob Hilarijevem kolesarjenju podpisali posebne okoljske listine. Center za razvoj Litija je projekt podprl tudi zaradi ekološkega ozaveščanja mladih – v izvedbo so se vključili številni šole in vrtci.

Živa voda iz Srca Slovenije je projekt Naravnega zdravilnega gaja Tunjice, ki je razvojni partner Srca Slovenije. Drago Vrhovnik je svojo ustekleničeno živo vodo s posebnimi lastnostmi opremil z znamko Srca Slovenije. Živa voda iz Tunjic je tako prvi tržni produkt, ki promovira to destinacijsko znamko.

»Abrahamov ključ Srca Slovenije je čudovit projekt, s katerim smo povezali lokalno okolje, ljudi v širši regiji pa tudi na državnem nivoju in potem celo zgodbo poneli v Evropo. Vsebina, izboljšani medsebojni odnosi, nove priložnosti, spoznanja ... vse to in še veliko več nam nadgrajuje kvaliteto življenja.«
Jože Kos, podjetnik (Mizarstvo Kos)

»Center za razvoj Litija s svojim delovanjem v regijo vnaša timski duh, sodelovanje, razvoj, rast, ideje. Ekipa Naravnega zdravilnega gaja iz Tunjic pri Kamniku vam čestita ob desetletnici delovanja.«
Drago Vrhovnik, Zdravilni gaj Tunjice

ZA MEDNARODNA PARTNERSTVA OD LITIJE DO ŠIRNEGA SVETA

Mednarodni projekti, v katere je vključen Center za razvoj Litija, dokazujejo, da je center vse bolj prepoznaven partner v evropskih projektih mrežah. Vključuje se v partnerstva vseh štirih programov transnacionalnega teritorialnega sodelovanja, v katerih lahko sodelujejo tudi slovenski partnerji (Alpski prostor, Srednja Evropa, Mediteran in Jugovzhodna Evropa). Prijavlja se tudi na vse druge programe, ki omogočajo učinkovito črpanje evropskih sredstev. Člani centrove ekipe se udeležujejo različnih mednarodnih konferenc, ki so priložnost za izmenjavo dobrih praks in pridobivanje novih razvojnih idej.

Začelo se je leta 2006 s projektom **RegioMarket**. Pri tem prvem mednarodnem projektu si je Center nabral pomembne izkušnje za nadaljnje delo v evropskih partnerstvih. Izveden je bil s sredstvi razpisa Interreg III B Območje Alp, v partnerstvo pa je bilo vključenih 17 partnerjev iz različnih evropskih držav. Prav pri tem projektu se je začela perspektivno pot oblikovanja regijske znamke Srce Slovenije, saj si je Center pridobil od drugih evropskih partnerjev pomembne izkušnje za oblikovanje in trženje blagovnih znamk.

Nadaljuje se s projektom **CO2-NeuTrAlp**, ki vzpodbuja trajnostno mobilnost. Projekt si je kot eden najbolje ocenjenih projektov v letu 2008 zagotovil sredstva na prvem razpisu programa transnacionalnega teritorialnega sodelovanja Alpine Space. Projekt ponuja okvir za izvajanje pilotnih aktivnosti za zmanjševanje emisij v posameznih občinah Srca Slovenije. Glede na dejanske potrebe posameznih občin skuša Center za razvoj Litija iskati takšne rešitve, ki bodo tudi v praksi uporabne.

»Na Občini Kamnik vidimo v pridobivanju evropskih sredstev dodatno možnost za razvoj občine. Center za razvoj Litija po mojem mnenju izvrstno opravlja vlogo povezovalca vseh občin znotraj območja Srca Slovenije.«

Barbara Strajnar, višja svetovalka za evropske in druge projekte na Občini Kamnik

Na temo razvoja turističnega razvoja oddaljenih območij izvaja Center za razvoj Litija projekt **Prisluhni glasu vasi (Listen to the voice of villages)**, ki ima finančno podporo transnacionalnega programa Central Europe. Aktivnosti se od leta 2009 izvajajo na treh pilotnih območjih – na Veliki planini, v Jablaniški dolini in Oglarski deželi na Dolah pri Litiji. S projektom želijo na Centru za razvoj Litija povečati konkurenčnost in privlačnost teh območij z neizkoriščenimi turističnimi potenciali s pomočjo uvedbe novega modela upravljanja. Veliko pozornosti je namenjene komuniciranju in turistični promociji območij pod osrednjo znamko Srce Slovenije.

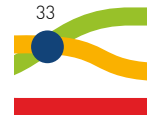
Vse bolj aktualno postaja sodelovanje z Makedonijo. Projekt **Prenos znanja v Makedonijo**, ki ga je Center za razvoj Litija uspešno izvedel v letu 2010, je bil odobren pri SVLR za dvostransko izmenjavo znanj in dobrih praks med Slovenijo in Makedonijo. Namen sodelovanja je bil vzpostavitev podobne strukture regionalnega razvoja v dveh makedonskih regijah po vzoru Razvojnega partnerstva središča Slovenije.

Novi mednarodni projekti, ki so bili odobreni v letu 2010 in se bodo izvajali v prihodnjem časovnem obdobju, dokazujejo, da je center vzpostavil učinkovito mednarodno partnersko mrežo in da ima dovolj znanj za uspešno sodelovanje v projektih, ki presegajo regionalne in državne meje. Center za razvoj Litija bo tako izvajal mednarodni projekt AKTOS za spodbujanje tradicionalnih poklicev na podeželju, mednarodni projekt CYCLO za spodbujanje vključitve kolesarske politike v prostorsko načrtovanje, odobren pa je tudi nov projekt sodelovanja z Makedonijo.a

ZA PRIHODNJE POTI OD POSAMEZNIKOV DO MREŽE LJUDI

Srce Slovenije je ugledna znamka, ki jo bo Center za razvoj Litija skupaj z raznoterimi razvojnimi partnerji še krepil in bogatil: z novimi vsebinami, zagotavljanjem strukture za generiranje, financiranje in za uresničevanje razvojnih vsebin območja, s sistematičnim prepoznavanjem in komuniciranjem razvojnih potencialov. Do zdaj je bilo na tem območju izvedenih že več kot 100 referenčnih projektov za uresničevanje razvojnih strategij v tem delu Slovenije. Temeljna naloga centra ostaja nenehno vzdrževanje razvojnega utripa območja.

Razumevanje stebrov delovanja znamke je ključnega pomena za njen nadaljnji razvoj. Zato bodo na osnovi premišljenega komunikacijskega načrta vzpostavljene nove oblike povezovanja, informiranja in ozaveščanja. Med konkretnimi načrti so izdelava spletnega regijskega portala in druge komunikacijske oblike. Krepitev znamke je neločljivo povezana z ustreznim in vse bolj razvejanim komuniciranjem: za lokalno prebivalstvo, vplivne javnosti in za goste od blizu in daleč.

»Kot absolventka etnologije in kulturne antropologije prihajam na usposabljanje in izpopolnjevanje znanja v mesto priložnosti – Litijo, kjer v praksi izpopolnjujem svoje znanje na področju kulturne dediščine, razvoja podeželja in turizma. Center za razvoj Litija je enkratna priložnost za mlade, željne pridobivanja veščin na področju projektne dela.«
Tina Mučič, absolventka na usposabljanju na RCL

Širitev mreže razvojnih partnerjev ostaja med ključnimi cilji Centra za razvoj Litija kot upravljavca znamke Srce Slovenije. Partnerji, ki v sodelovanju vidijo podjetniške priložnosti, so pomembni na vseh področjih: na turističnem, okoljskem in na ožjepodjetniškem področju. Partnerji z lastnimi inovativnimi idejami so ključni za nove razvojne preboje.

Ustvarjalni naboj mreže ljudi, ki združujejo svoje srčne moči okrog navdušenih posameznikov kot vozlišč vse širših oblik sodelovanja, izvira iz lokalnega in regijskega okolja. A se napaja tudi iz svetovljanskih izkušenj ter s svojimi lastnimi dosežki in z znanji bogati mednarodno pomembne projekte. Ljudje iz Srca Slovenije so vse pogosteje vpleteni v mednarodne razvojne pobude – v tiste, ki povezujejo Litijo, Srce Slovenije in Slovenijo z mednarodnimi inovativnimi tokovi, ter še posebej tiste, ki delovanje na srčni pogon prenašajo v druga okolja, zlasti na Balkan.

Vključitev Srca Slovenije na evropski zemljevid razvojnih območij je ena izmed uresničljivih vizij, ki jo bo Center za razvoj Litija skupaj z veliko partnerji uresničil s pomočjo mednarodnih projektov, v katere se vključuje, in s pomočjo razvojnega kapitala, ki ga bodo v regijo pripeljale prave ideje, dobro premišljeni projekti, strokovno izkušeni in z inovativnostjo zaznamovani ljudje.

2010

TRIJE STRATEŠKI STEBRI RAZVOJA:

OKOLJE:

ZMANJŠEVANJE EMISIJ CO2
 RAZVOJ ŠOLSKE RAZVOJNE MREŽE
 KREPITEV LOKALNE SAMOOSKRBE
 POVEZOVANJE NEVLADNIH ORGANIZACIJ
 OZAVEŠČANJE PREBIVALCEV IN SPODBUDE ZA USTVARJANJE ZGODBE SRCA SLOVENIJE

PODJETNIŠTVO:

PREPOZNAVANJE IN URESNIČEVANJE KONKURENČNIH PREDNOSTI OBMOČJA
 PRIDOBIVANJE SREDSTEV ZA TURISTIČNE IN DRUGE PROJEKTE
 PODJETNIŠKE SPODBUDE PODEŽELJU

TURIZEM:

VZPOSTAVLJANJE DESTINACIJSKEGA MANAGEMENTA
 UTRJEVANJE IN VZPOSTAVLJANJE NOVIH POSLOVNIH RELACIJ Z RAZVOJNIMI PARTNERJI
 PROMOCIJA ZNAMKE SRCE SLOVENIJE – ZA PREPOZNAVANOST OBMOČJA

»Organizacije so bitja, ki se rodijo, se razvijajo, bogatijo svet, v katerem sobivajo, in se v njega zlijejo. Center za razvoj Litija je čudovito bitje. Enkratno. Neponovljivo. Z razvojnim impulzom, ki navdihuje mnoge v svoji bližini. Povezuje različne podobne, tiste, ki iščejo. Tiste, ki želijo naprej. V času beganj in iskanja novih temeljev zagotavlja Občini Litija in celotnemu razvojnemu partnerstvu Srce Slovenije povezovalno moč, vizijo, drznost in strokovnost. Prepleta zgodbe številnih posameznikov, podjetnikov, zanesenjakov, mladine, politikov. Vedno v dobro občine in razvoja regije. V dobro ljudi in naravnega ekosistema, v katerem sobivajo. V dobro prihodnjih rodov, a v veselje in zadovoljstvo današnjih. Čestitke vodstvu in vsem, ki soustvarjajo zgodbo centra. Z veseljem in s ponosom z vami soustvarjamo že 10 let.«

Mag. Violeta Bulc, direktorica podjetja Vibacom, d. o. o.

Center za razvoj Litija
Kidričeva cesta 1
1270 Litija

Telefonska št.: +386 1 8962 710
E-naslov: info@razvoj.si
Spletna stran: www.razvoj.si

Fotografije:
Arhiv RCL, osebni arhiv partnerjev
Oblikovanje: Medianova
Naklada: 1000 izvodov

Litija, november 2010

CENTER ZA RAZVOJ LITIJA

2000-2010. Desetletje poti. Do novih obzorij.

